

Autosnelweg A37

A37

Holsloot - Hoogeveen

De = 41 km lang.		
 Holsloot – Hoogeveen.		
 = Europaweg	 = Provincialenweg.	

Meppen ± 360 inwoners.

- Voordat de plaats ontstond, werd het gebied waarin het ligt al bewoond.
- De oudste sporen daarvan zijn van zo'n 5000 jaar v.Chr.
- Men vond onder meer bij Meppen mesjes om dierenhuiden te bewerken.
- Ook is er een bronzen emmer uit de bronstijd gevonden.
- Veel later in de geschiedenis, in de Middeleeuwen was Meppen de eerste echte kern van bewoning in het gebied.
- Toch is de oudste vermelding van Meppen zelf als plaatsnaam pas van 1335, terwijl een aantal andere plaatsen, die later zijn ontstaan, eerder werden genoemd.

km 41.1	 NL – D.	km 41.1
------------	---	------------

Uitrit.7 Zwartemeer.	N379 Barger-Compasuum.	

Zwartemeer

- Zwartemeer is als dorp ontstaan in 1871 ten zuiden van het Swarte Meer.
- Dit was een 100 hectare groot veenmeer dat de oorsprong vormde van de Runde en is bij de ontginning verdwenen.
- De kolonisten waren grotendeels afkomstig uit de katholieke gebieden van Twente en over de Duitse grens, waardoor de huidige bevolking in overgrote meerderheid een katholieke achtergrond heeft en er veel Duitse achternamen in het telefoonboek te vinden zijn.
- Zwartemeer is een veenkolonie, oorspronkelijk bestaande uit lintbebouwing langs de Kamerlingwijk, een zuidelijke zijtak van de Verlengde Hoogeveense Vaart.
- Later is het dorp naar het noorden 'opgeschoven' met bebouwing langs de Verlengde Hoogeveense Vaart zelf.

Oosterveen.	 	
--------------------	---	---

Uitrit.6 Klazienaveen.	N862 Emmen.	
	N862 Klazienaveen.	

Klazienaveen

- Het kanaaldorp ligt aan de Verlengde Hoogeveense Vaart, lokaal van het Echtskanaal geheten.
- Eind jaren zeventig is het kanaal in het centrum gedeeltelijk gedempt waardoor doorgaand vaarverkeer niet meer mogelijk is.
- De gemeente Emmen heeft een plan gemaakt om het vaarverkeer om Klazienaveen weer mogelijk te maken, al weet de gemeente nog niet wanneer de vaarweg er komt.
- Het is van oorsprong een veenkolonie, een van de jongste in Nederland.
- Genoemd naar Klazien, de moeder van W.A. Scholten, die veel betekende voor het noorden.
- Stichter van de aardappelmeelfabriek, nu AVeBe.

Uitrit.5 Schoonebeek	Emmen. N853 Nieuw-Amsterdam – Schoonebeek	37
---------------------------------------	--	---

Schoonebeek ± 4100 inwoners.

- Het gebied rond Schoonebeek behoort niet tot het esdorpen landschap, maar tot het bovenveenlandschap; het boerenbedrijf werd uitgeoefend in het dal van het Schoonebeekerdiep en op de rand van het hoogveen.
- Het oudste gedeelte is het Westersebos, dat nu, net als het Oostersebos, de status van beschermd dorpsgezicht heeft.
- In het Westersebos bevond zich destijds de bisschopshoeve, die behoorde bij het klooster Mariënkamp, dat in de 13de eeuw naar Assen werd verplaatst.
- De eerste Schoonebeekers, die zich rond 1300 in de streek vestigden, kwamen uit het Duitse Bentheim.
- In 1884 mocht Schoonebeek zich de jongste Drentse gemeente noemen, daartoe behoorde toen ook Nieuw Schoonebeek.
- Kort na 1800 stichtten Duitse boeren deze kolonie in het oostelijke weidegebied van de Schoonebeekers.
- Dit gebied was het domein van de koeherders (booheren) die er in het najaar en in de periode tussen februari en mei in veehutten (booën) leefden.
- Het vee liep overdag vrij rond en moest 's avonds weer gestald worden.
- De relaties tussen het katholieke Nieuw-Schoonebeek en het protestantse Schoonebeek zijn nooit erg hartelijk geweest.
- De crisis in de veenderij zorgde ook in Schoonebeek voor grote werkeloosheid en armoede.
- Pas na de oorlog zorgden de olievondsten voor een nieuwe impuls.
- Wat de industrie voor Emmen was, was de olie voor Schoonebeek.
- Het platteland kwam in de greep van boortorens, jaknikkers, een net van ondergrondse leidingen en andere technische voorzieningen.
- Toch ontstond hier niet een tweede Texas, met gigantische torens en raffinaderijen.
- De olie werd en wordt geraffineerd in Pernis.
- Aangezien de boeren geld krijgen voor de oliewinning op hun eigen grondbezit, hebben zij zich nooit sterk gemaakt voor ruilverkavelingen.

Jaknikker

- De jaknikker staat in het centrum van het dorp Schoonebeek.
- Dit is één van de laatste jaknikkers in de regio, maar hij pompt geen olie. (In Nederland is oliewinning niet meer rendabel, maar over de grens in Duitsland ziet u nog heel veel werkende jaknikkers.)
- Als herinnering aan de rijke periode van oliewinning heeft de Nederlandse aardolie maatschappij NAM deze pomp in het centrum van het dorp geplaatst.

Uitrit.4 Veenoord.	N376 Erm – Sleen	
	Nieuw-Amsterdam – Veenoord	

Veenoord ± 2200 inwoners.

- Veenoord vormt samen met buurdorp Nieuw-Amsterdam een geheel.
- Ze worden daarom het tweelingdorp genoemd.
- Toch hebben beide dorpen een eigen postcode en hebben ze zich lange tijd zelfstandig ontwikkeld.
- In tegenstelling tot wat de naam doet vermoeden, is Veenoord geen veenkolonie maar een ontginningsdorp.
- Het ontstond in 1860 bij de aanleg van de Verlengde Hoogeveense Vaart.
- Pas later, bij de ontginning van de veengebieden ten zuiden van het dorp, kwamen er ook veenarbeiders wonen.
- In deze tijd ontstond ook Nieuw-Amsterdam: aanvankelijk een stuk zuidelijker dan de Vaart, maar geleidelijk aan schoof het op richting Veenoord.

km. 23.6 Knooppunt: Holsloot.		N34 Sleen – Emmen.	
		N34 Coevorden.	

Uitrit.3 Oosterhesselen.	N854 Oosterhesselen – Zwinderen	
	N854 Dalen – Coevorden.	

Oosterhesselen ± 1675 inwoners.

- Archeologische vondsten tonen aan dat het zandgebied al in een ver verleden in cultuur werd gebracht.
- In 1208 worden Oosterhesselen en Gees voor het eerst in documenten genoemd.
- Pas in het jaar 1863 werd de weg door de straatweg van Hoogeveen naar Coevorden overvleugeld.
- Het oppervlak van de gemeente is ongeveer gelijkelijk verdeeld in een oostelijk zand- en een westelijk veengebied.
- De veendorpen Nieuwlande en Geesbrug ontstonden nadat de Hoogeveensche Vaart tussen 1850 en 1860 was doorgetrokken naar Emmen.
- Hier wordt het vlakke landschap beheerst door vlakke, vierkante landbouw percelen, rechte wegen en rechte waterlopen.
- Wat bij de Kerk van Oosterhesselen meteen en onvermijdelijk in het oog springt is het dwaze feit van de losstaande toren.
- De reden is vermoedelijk het krijgsrumoer van de Tachtigjarige Oorlog, door beschadiging werd verhinderd dat het nieuwe kerkgebouw aan de toren werd vastgeklonken.
- De toren is van het Drentse type en lijkt sprekend op die van Beilen en Rolde, de toren stamt, evenals het koor, uit de 15de eeuw, het schip is ouder.
- Bij een restauratie in de jaren dertig werd het interieur van het witgepleisterde gebouw veel te hardhandig aangepakt.
- De iets verhoogde kerk ligt aan een ruime kerkbrink.
- Die is opgedeeld in percelen landbouwgrond.
- De oudste Boerderijen liggen tamelijk ver van de weg af.
- 'Boerderij Geertsema' is hier de meest monumentale hoeve, een gaaf voorbeeld van het zogenaamde achterbaandertype.

 Zwinderscheveld.	Groote Veldblokken. 	
---	--	---

Uitrit.2 Nieuwlande.	Geestbrug – Zwinderen.	37
	Nieuwlande.	

Nieuwlande (In het Drents: Neilaande).

- Het is ontstaan op de plaats waar vijf gemeenten samenkomen: Oosterhesselen, Dalen, Coevorden, Hardenberg en Hoogeveen.
- Een boek over de geschiedenis van het dorp kreeg daarom de pakkende titel 'Nieuwlande, dorp met vijf burgemeesters' mee.
- Het juridische begin van Nieuwlande is op 30 maart 1816.
- Op die datum verkopen de markegenoten van Zwinderen een perceel veen van 150 morgen aan Rudolph Otto van Echten en de verveners Warner de Jonge en Hugo Christiaan Carsten in Hoogeveen.
- In het contract wordt bepaald, dat het Oostopgaande in oostelijke richting wordt doorgetrokken.
- In latere jaren is het vooral de vervenersfamilie Bruins Slot, die hier activiteiten ontplooit.
- Daar waar vanuit het Oostopgaande een Dwarsgat (nu Brugstraat) is gegraven en aan het begin van de Zwinderse Scheiding (Scheidschediek), ontstaat rond 1850 de eerste bewoning door veenarbeiders.
- In de oorlog is het dorp, dat destijds door de vele wijken en kanalen en de karige wegen slecht bereikbaar was, een wijkplaats voor tientallen joden, die hier onderduiken.
- Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor Johannes post, ongetwijfeld de bekendste inwoner uit de geschiedenis van het dorp.
- De gereformeerde landbouwer en wethouder van de gemeente Oosterhesselen gaat na de inval van de Duitsers in het verzet, net als de meeste andere gemeenteambtenaren.
- Hij zet zich niet alleen in voor de Drentse joden, maar speelt ook een belangrijke rol in het verzet in het westen van Nederland.
- Hij wordt twee keer opgepakt: de eerste keer weet hij met behulp van een bevriende politieman te ontsnappen, de tweede keer wordt hij verraden bij een overval op een Amsterdamse gevangenis en meteen de volgende dag doodgeschoten in de duinen bij Overveen.
- In 1985 krijgt het dorp voor de massale hulp aan joodse onderduikers in de oorlog collectief de Israëliische Yad Vashem onderscheiding, die doorgaans alleen voor individuele personen bedoeld is.

Uitrit.2 Hoogeveen-Oost.	Hoogeveen.	37
	N852 Hollandscheveld - Noordscheschut.	

Hoogeveen ruim ± 46.000 inwoners.

- 'Hoogeveen zelf is wel op de kaart, waart met een rode stip is gemerkt, doch niet in de werkelijkheid een stad (er is zelfs geen toren),' schreef Vincent van Gogh op 27 september 1883.
- Toch zat er sinds het midden van de 19de eeuw weer schot in de ontwikkeling van Hoogeveen, tegen die tijd liep de lokale turfgraverij op haar eind.
- De kolonie dankte haar ontstaan aan de activiteiten van de 'Compagnie van de 5000 morgen' die het zuidelijke veengebied wilde ontginnen.
- In 1625 kocht jonkheer Roelof van Echten 5000 morgen (ongeveer 6000 hectare) veen van de markeboeren uit de buurtschappen Steenberg en Ten Arlo.
- Hij gaf opdracht tot het graven van een kanaal tussen Meppel en Echten, de Hoogeveense Vaart.
- De brede straten in de stad en de haaks op elkaar staande wegen in het buitengebied (Noordscheschut, Hollandscheveld, Elim) herinneren nog aan de turftijd.
- Op het veen werd boekweit verbouwd.
- De bijnaam 'Pannekoekers' dankt de bevolking aan het standaard-menu van boekweitpannenkoeken.
- Na 1850 werd de Hoogeveense Vaart doorgetrokken naar het zuidoosten.
- Daardoor ontwikkelde de kolonie zich tot een centrum van de turfvaart, waar 's winters honderden schepen overwinterden.
- Een deel van de afgeveende gronden werd met bos beplant.
- In de loop van de 19de eeuw overvleugelde de landbouw de turfwinning; na 1930 nam de industrie het economische roer over.
- Hoogeveen is geen stad die zucht aan de oevers van een groots verleden.
- De enkele monumenten die er zijn, hebben geen 'majestueus' karakter, klinkt het deemoedig in een gidsje over enkele lokale huizen en kerken.

km.0.3 Knooppunt: Hoogeveen.	37	28 Assen – Groningen.	37
	28	N48 Ommen.	

Meppel ± 24.000 inwoners.

- Meppels ligging aan een kruispunt van waterwegen, was bepalend voor haar toekomst; scheepvaart en handel maakten er eeuwenlang de dienst uit.
- In de Middeleeuwen was Meppel de overslagplaats voor de pachten (rogge, boter, honing) die aan de bisschop van Utrecht moesten worden betaald.
- Vanaf de 17de eeuw werd de turfvaart over de Hoogeveense Vaart belangrijk.
- De turf werd vervolgens doorgevaren naar Zwartsluis en overgeladen op schepen die over de Zuiderzee naar Amsterdam voeren.
- Meppeler stadsnamen als Prinsengracht en Keizersgracht herinneren aan de connectie met het Westen.
- De aanleg van de Drentse Hoofdvaart aan het eind van de 18de eeuw en de verlenging en verbetering van de Hoogeveense Vaart zorgden voor betere verbindingen met de Smilder en Emmer venen.
- Dat de beschermheilige van de schippers, de nog steeds vitale Sint-Nicolaas, ook de schutspatroon van Meppel was, toont aan hoe belangrijk de scheepvaart hier vroeger was.
- Het instorten van de turfmarkt in de jaren twintig betekende het einde van de turfvaart en daarmee verloor Meppel haar rol als overslagplaats.
- Door de jaarmarkten en de binnenschipperij begon de handelsgod Mercurius zich steeds beter thuis te voelen in Meppel, dat in 1815 stadsrechten kreeg.
- De Meppeler botermarkt werd in de vorige eeuw een begrip in Noord-Nederland.
- Naast een schippersgilde, kende Meppel een weversgilde; zijn specialiteit was het everdoek, een licht soort zeildoek.
- Deze nijverheid ging in de Franse tijd ter ziele.
- Na de aanleg van de spoorlijnen Zwolle-Meppel en Meppel-Groningen (tussen 1867 en 1870), en de verbetering van land en waterwegen, brak het moderne industrietijdperk aan.

- Na 1920 zijn vele grachten en vaarten in straten veranderd.
- In de jaren zestig leek het erop dat alle stadsgrachten gedempt zouden worden, maar op dat voornemen kwam men tijdig terug.
- De eerste en de laatste steen van de Grote Kerk (of Maria-kerk), met haar karakteristieke, monumentale toren, werden in de 15de eeuw gelegd.
- Het koepeltje op de toren is een 19de eeuwse toevoeging.
- Bij latere uitbreidingen werden uiterlijk en innerlijk drastisch gewijzigd.
- Net als het voormalige Raadhuis (Hoofdstraat 22), heeft het kerkgebouw een neoclassicistisch front.
- Aan de Hoofdstraat en de Kruisstraat staan diverse huizen met oude trapgevels, zoals het voormalige Schuttehuis.
- Van de vele schippershuizen, die vroeger het stadsbeeld mede bepaalden, is nauwelijks meer iets terug te vinden.
- 'De plaats bouwde een reputatie op als leverancier van oude stenen voor restauraties elders in de provincie,' schreef een criticus onlangs over dit 'saneringsbeleid' in het stadshart.
- In de oude buurtschap Oosterboer, waar nu een nieuwe stadswijk is verrezen, staan twee markante Hoeven uit het begin van de 18de eeuw.
- Een derde boerderij (Reggersweg 4-6) fungeerde vroeger tevens als tolhuis; tot aan 1950 toe hief de gemeente bij de Reest tol op alle verkeer dat gebruik maakte van de enige verbindingsweg tussen Staphorst en Meppel.
- Aan de weg naar Steenwijk staan drie Kalkovens in het gelid, die in de tweede helft van de 19de eeuw zijn gebouwd.
- Het Drukkerijmuseum Meppel herinnert aan de opvallende rol die het drukkersbedrijf in de historie van het stadje heeft gespeeld.